

Приступа Б.О.

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на тему:

«Особливості поширення та екології бобра річкового (*Castor fiber*) на території України»

Річковий (європейський) бобер *Castor fiber* на території України з початку ХХ ст. практично повністю зник. Збільшення популяції бобра почалося з 60-х років ХХ ст., здебільшого завдяки штучному розселенню, яке створило систему центрів подальшого розселення тварин природним шляхом.

У результаті роботи зареєстровано поселення болотного, річкового озерного та заплавно-руслового (на меліоративних каналах) типів. Спостерігається позитивна динаміка використання бобром водойм різних типів. На тривалість існування бобрових поселень у поселеннях річкових русел найчастіше впливають наявність доступної деревини (кормовий запас). Встановлено, що особливістю таких поселень на малих річках є висока рухливість - через вузьку прибережну смугу деревно-чагарникової рослинності та низьких кормовий запас. У поселеннях болотного типу найбільш значущими виявилися рівень води (сезонна амплітуда). На озерних - об'єм кормової бази та коливання рівня води. Притаманна виду пластичність дає можливість для використання бобром вільних територій поблизу водоймищ, створення нових поселень і збільшення своєї популяції. Лімітуючим фактором може стати обмеження обводненості водойм як наслідок загального порушення клімату. Особливо цей фактор діє у поселеннях болотного типу та у верхів'ях приток малих річок.

На основі показників середніх класів бонітету та оптимальної щільності заселення бобром прибережної смуги водно-болотних угідь обґрунтована оптимальна чисельність популяції бобра. Порівняння динаміки чисельності бобра з розрахунковим оптимумом показало, що активна будівельна діяльність тварин починається при показниках чисельності нижче від оптимального значення на 30%. Потім протягом наступних 3-4 років вона досягає нормативного рівня і стабілізується. За цей період будівельна діяльність бобрів, в першу чергу на осушувальних каналах, завдала значної шкоди лісовому та сільському господарству. Таким чином, нормативний показник оптимуму характеризує не оптимальний, а близький до максимально можливого значення рівень чисельності бобра.

Кваліфікаційна робота викладена на 59 сторінці, ілюстрована 2 таблицями і 3 зрисунками. Список використаних джерел включає 53 роботи.

Ключові слова: бобер, чисельність, поселення, кормова база.